

ხელშეკრულება სახელმწიფო შესყიდვის შესახებ N 3/170ტ

წინამდებარე ხელშეკრულება დაიდო 2021 წლის 31 მაისს ერთი მხრივ **სსიპ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო** (შემდგომში „შემსყიდველი“) წარმოდგენილი მისი გენერალური დირექტორის მოვალეობის შემსრულებლის პაატა გაფრინდაშვილის სახით და მეორეს მხრივ, **ააიპ „არქეოლოგია და კონსერვაცია“** (შემდგომში „მიმწოდებელი“) წარმოდგენილი მისი დირექტორის **ბესიკ ლორთქიფანიძის** სახით, „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის და პრეტენდენტის სატენდერო წინადადების საფუძველზე.

შემსყიდველმა ჩაატარა ელექტრონული ტენდერი (სატენდერო განცხადების ნომერი **NAT 210007942**) **მარტვილის მუნიციპალიტეტის სოფელ ხუნწში მდებარე ციხის ტერიტორიის არქეოლოგიური მომსახურება**, (CPV კოდი **71351914**), რომელშიც გამარჯვებულად მიჩნეული იქნა მიმწოდებლის სატენდერო წინადადება, რომლის თანახმად მიმწოდებელმა აიღო ვალდებულება შეასრულოს სამუშაო შემდეგ თანხაზე: **38044.00 (ოცდა თვრამეტი ათას ორმოცდა ოთხი) ლარი** ყველა გადასახადის (დღგ-ს გარეშე) (შემდგომში „ხელშეკრულების ღირებულება“).

1. გამოყენებული ტერმინების განმარტებები

ხელშეკრულებაში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

- 1.1 „ხელშეკრულება სახელმწიფო შესყიდვის შესახებ“ (შემდგომ – „ხელშეკრულება“) – შემსყიდველ ორგანიზაციასა და ტენდერში გამარჯვებულ პრეტენდენტს შორის დადებული ხელშეკრულება, რომელიც ხელმოწერილია მხარეთა მიერ, მასზე თანდართული ყველა დოკუმენტით და დამატებებით, ასევე მთელი დოკუმენტაციით, რომლებზეც ხელშეკრულებაში არის მინიშნებები.
- 1.2 „ხელშეკრულების ღირებულება“ ნიშნავს საერთო თანხას, რომელიც უნდა გადაიხადოს შემსყიდველმა ორგანიზაციამ მიმწოდებლის მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების სრული და ზედმიწევნით შესრულებისათვის;
- 1.3 „შემსყიდველი ორგანიზაცია“ (შემდგომ „შემსყიდველი“) ნიშნავს ორგანიზაციას (დაწესებულებას), რომელიც ახორციელებს შესყიდვას;
- 1.4 „მიმწოდებელი“ ნიშნავს პირს, რომელმაც მოიპოვა გამარჯვება ტენდერში და უზრუნველყოფს მომსახურების გაწევას სახელმწიფო შესყიდვის შესახებ მოცემული ხელშეკრულების ფარგლებში;
- 1.5 „დღე“, „კვირა“, „თვე“ ნიშნავს კალენდარულ დღეს, კვირას, თვეს.

2. შესყიდვის ობიექტი

2.1 შესყიდვის ობიექტია **მარტვილის მუნიციპალიტეტის სოფელ ხუნწში მდებარე ციხის ტერიტორიის არქეოლოგიური მომსახურება**, რომელიც განისაზღვრება ტექნიკური დავალების შესაბამისად, შესყიდვის ობიექტის ტექნიკური დავალება და ხარჯთაღრიცხვა თან ერთვის ხელშეკრულებას და წარმოადგენს მის განუყოფელ ნაწილს (იხ. დანართი 1 და დანართი 2).

3. ხელშეკრულების შესრულების კონტროლი

- 3.1 შემსყიდველს ან მის წარმომადგენლებს უფლება აქვთ ხელშეკრულების შესრულების ნებისმიერ ეტაპზე განახორციელოს კონტროლი მიმწოდებლის მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებაზე და განახორციელოს მომსახურების ხარისხის პერიოდული ინსპექტირება.
- 3.2 მიმწოდებელი ვალდებულია საკუთარი რესურსებით უზრუნველყოს შემსყიდველი კონტროლის (ინსპექტირების) ჩატარებისათვის აუცილებელი პერსონალით, ტექნიკური საშუალებებით და სხვა სამუშაო პირობებით. იმ შემთხვევაში, თუ შემსყიდველი კონტროლის (ინსპექტირების) მიზნით გამოიყენებს საკუთარ ან მოწვეულ პერსონალს, მის შრომის ანაზღაურებას უზრუნველყოფს თვით შემსყიდველი.
- 3.3 მიმწოდებელი ვალდებულია საკუთარი ხარჯებით უზრუნველყოს კონტროლის (ინსპექტირების) შედეგად გამოვლენილი ყველა დეფექტის ან ნაკლის აღმოფხვრა.
- 3.4 ამ მუხლის არც ერთი პუნქტი არ ათავისუფლებს მიმწოდებელს მოცემული ხელშეკრულების სხვა ვალდებულებებისაგან.
- 3.5 მიმწოდებლის მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების კონტროლს შემსყიდველის მხრიდან განახორციელებს სსიპ „საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს“ არქეოლოგიის სამსახურის თანამშრომლები.

4. მომსახურების გაწევის პირობები და ვადები

- 4.1 წარმოდგენილი პირობებისა და ვადების ფარგლებში მიმწოდებელმა საბოლოო პროდუქციის სახით შემსყიდველს უნდა გადასცეს არქეოლოგიური კვლევის ჩატარების შედეგები ტექნიკური დავალების შესაბამისად.
- 4.2 არქეოლოგიური მომსახურების გაწევის ადგილია **მარტვილის მუნიციპალიტეტის სოფელ ხუნწში მდებარე ციხის ტერიტორია**.

4.3 შესრულებულ სამუშაოთა ანგარიშის ჩაბარების საბოლოო ვადაა ხელშეკრულების გაფორმებიდან არაუგვიანეს **2021 წლის 15 სექტემბრის ჩათვლით**.

5. შესყიდვის ობიექტის მიღება-ჩაბარების წესი

- 5.1. მიმწოდებელი ატყობინებს შემსყიდველს მომსახურების დასრულების შესახებ.
- 5.2. გაწეული მომსახურების მიღება განხორციელდება მომსახურების გაწევის შემდეგ, მხარეთა მიერ შედგენილი მიღება-ჩაბარების აქტის საფუძველზე (შემსყიდველის მხრიდან მიღება-ჩაბარების აქტების გაფორმებაზე უფლებამოსილ პირ(ებ)ს წარმოადგენენ წინამდებარე ხელშეკრულების პირობების 3.5 მუხლში მითითებული პირები).
- 5.3. შემსყიდველი ამოწმებს მიმწოდებლის მიერ გაწეული მომსახურების სრულყოფილებას, მიმწოდებლის მიერ შესაბამისი დოკუმენტების წარმოდგენის დღიდან 10 (ათი) დღის ვადაში.
- 5.4. არქეოლოგიური მომსახურების დასრულების შემდგომ ხელშეკრულების 3.5 მუხლში აღნიშნული პირების მიერ შემოწმების შედეგად შედგება შესაბამისი დასკვნა და მიღება-ჩაბარების აქტი.
- 5.5. თუ გაწეული მომსახურება არ შეესაბამება წინამდებარე ხელშეკრულების პირობებს, შემსყიდველი დადგენილი წესის შესაბამისად მიმწოდებელთან ერთად ან მის გარეშე ადგენს აქტს.
- 5.6. მიმწოდებელი ვალდებულია წუნის (დეფექტების) აღმოჩენის შესახებ შესაბამისი აქტის გაფორმებიდან 10 (ათი) დღის ვადაში აღმოფხვრას ინსპექტირების შედეგად აღმოჩენილი დეფექტები.
- 5.7. თუ შემსყიდველმა გაწეული მომსახურება შეაფასა წუნით, მომსახურება ჩაითვლება დასრულებულად დეფექტების აღმოფხვრის შემდეგ.
- 5.8. შესყიდვის ობიექტის მიღება განხორციელდება მხარეთა მიერ შედგენილი მიღება-ჩაბარების აქტ(ებ)ის საფუძველზე (შემსყიდველის მხრიდან მიღება-ჩაბარების აქტ(ებ)ის გაფორმებაზე უფლებამოსილ პირ(ებ)ს წარმოადგენენ წინამდებარე ხელშეკრულების პირობების 3.5 მუხლში მითითებული პირები).
- 5.9. მიღება-ჩაბარების აქტების გაფორმების პარალელურად, მიმწოდებელი ვალდებულია წარმოუდგინოს შემსყიდველს შესაბამისი საგადასახადო დოკუმენტაცია (მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად).

6. ანგარიშსწორება

- 6.1 ანგარიშსწორება მოხდება ლარებში.
- 6.2 გადახდის ფორმა – უნაღდო.
- 6.3 ანგარიშსწორება მოხდება **ერთ ეტაპად** მიღება-ჩაბარების აქტის, ინსპექტირების დადებითი დასკვნის გაფორმებისა და საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შესაბამისი საგადასახადო დოკუმენტაციის წარდგენიდან 30 (ოცდაათი) დღის ვადაში.
- 6.4. წინასწარი ანგარიშსწორების შემთხვევაში მიმწოდებელი ვალდებულია, წარმოადგინოს ავანსის სახით გადასახდელ თანხაზე საავანსო საბანკო გარანტია (არაუმეტეს ხელშეკრულების საერთო ღირებულების 30%), რომლის მოქმედების ვადა 60 (სამოცი) დღით უნდა აღემატებოდეს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ობიექტის მიწოდების ვადას. საავანსო თანხის გადახდა მოხდება შესაბამისი საბანკო გარანტიის წარმოდგენის დღიდან არაუგვიანეს 10 (ათი) სამუშაო დღის ვადაში.

7. ფასები

- 7.1 მიმწოდებლის მიერ დაფიქსირებული გასაწევი მომსახურების ფასი წარმოადგენს ხელშეკრულების ღირებულებით პარამეტრებს.
- 7.2 ხელშეკრულების ღირებულებითი პარამეტრების შეცვლა დასაშვებია მხარეთა შეთანხმებით.
- 7.5 ხელშეკრულების ღირებულებითი პარამეტრების შეცვლა დაუშვებელია, თუ ამ ცვლილებების შედეგად იზრდება ჯამური ღირებულება ან უარესდება ხელშეკრულების პირობები შემსყიდველი ორგანიზაციისათვის, გარდა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 398-ე მუხლით დადგენილი შემთხვევებისა.
- 7.4 საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 398-ე მუხლით გათვალისწინებული პირობების დადგომის შემთხვევაში, დაუშვებელია სახელმწიფო შესყიდვის შესახებ ხელშეკრულების ჯამური ღირებულების 10%-ზე მეტი ოდენობის გაზრდა.

8. მხარეთა უფლება-მოვალეობანი

- 8.1. შემსყიდველი და მიმწოდებელი მოქმედებენ საქართველოს კანონმდებლობის სრული დაცვით.
- 8.2 შემსყიდველი ვალდებულია:
 - 8.2.1. დროულად და კეთილსინდისიერად შეასრულოს ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებები;
 - 8.2.2. ხელშეკრულებით გათვალისწინებული მომსახურების გაწევისას აცნობოს მიმწოდებელს ყველა განსაკუთრებული გარემოებების წარმოშობის შესახებ;
 - 8.2.3. ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად აუნაზღაუროს მიმწოდებელს გაწეული მომსახურების ღირებულება.
- 8.3. შემსყიდველს უფლება აქვს:
 - 8.3.1. განახორციელოს კონტროლი და ზედამხედველობა მიმწოდებლის მიერ ხელშეკრულებების პირობების დაცვაზე;
 - 8.3.2. განახორციელოს კონტროლი შესაბამისი დოკუმენტაციის შედგენისას;

8.3.3. მიიღოს მიმწოდებლისგან სათანადო წესით გაფორმებული დოკუმენტაცია;

8.3.4. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად შეაჩეროს ან შეწყვიტოს სახელმწიფო შესყიდვის შესახებ დადებული ხელშეკრულების მოქმედება, თუ მიმწოდებლის მიერ წარმოდგენილი საკვალიფიკაციო მონაცემები ყალბი აღმოჩნდება;

8.4. მიმწოდებელი ვალდებულია:

8.4.1. დროულად და კეთილსინდისიერად შეასრულოს ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებები;

8.4.2. მიმწოდებელი ვალდებულია ხელშეკრულების გაფორმებიდან არაუგვიანეს 1 (ერთი) თვისა, კანონმდებლობით გათვალისწინებული პროცედურების დაცვით, აიღოს არქეოლოგიური სამუშაოების სანებართვო მოწმობა, წინააღმდეგ შემთხვევაში შემსყიდველი იტოვებს უფლებას ცალმხრივად შეწყვიტოს ხელშეკრულება.

8.4.3. დააკმაყოფილოს შემსყიდველის მოთხოვნა დამატებითი მონაცემების წარმოდგენის შესახებ კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

8.4.4. დოკუმენტაციაზე რაიმე შენიშვნების აღმოჩენის შემთხვევაში შეტყობინების მიღებიდან 10 (ათი) დღის ვადაში აღმოფხვრას იგი, შემსყიდველის მხრიდან რაიმე დამატებითი დანახარჯების გაწევის გარეშე.

8.5 დოკუმენტაცია წარადგინოს ტექნიკური დავალებით განსაზღვრულ ფორმატში.

8.6. მიმწოდებელს უფლება აქვს:

8.6.1. მოსთხოვოს შემსყიდველს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად გაწეული მომსახურების ღირებულების ანაზღაურება.

9. ხელშეკრულებაში ცვლილებების შეტანა

9.1 არავითარი გადახრა ან ცვლილება ხელშეკრულების პირობებში არ დაიშვება ორივე მხრის მიერ ხელმოწერილი წერილობითი შესწორებების გარდა.

9.2 თუ რაიმე წინასწარ გათვალისწინებელი მიზეზების გამო წარმოიშობა ხელშეკრულების პირობების შეცვლის აუცილებლობა, ცვლილებების შეტანის ინიციატორი ვალდებულია წერილობით შეატყობინოს მეორე მხარეს შესაბამისი ინფორმაცია მომსახურების ვადის ამოწურვამდე არაუგვიანეს 10 (ათი) დღის ვადაში.

9.3 ნებისმიერი ცვლილება, რომელსაც მოჰყვება ხელშეკრულების ფასის გაზრდა ან შემსყიდველისათვის პირობების გაუარესება, დაუშვებელია გარდა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 398-ე მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევებისა „სახელმწიფო შესყიდვების შესახებ“ საქართველოს კანონის და წინამდებარე ხელშეკრულების მოთხოვნათა გათვალისწინებით.

9.4 ხელშეკრულების პირობების ნებისმიერი ცვლილება უნდა გაფორმდეს ხელშეკრულების დანართის სახით, რომელიც ჩაითვლება ხელშეკრულების განუყოფელ ნაწილად.

10. უფლებების გადაცემა

10.1 მიმწოდებელმა შემსყიდველის წინასწარი წერილობითი თანხმობის გარეშე, არც მთლიანად და არც ნაწილობრივ არ უნდა გადასცეს მოცემული ხელშეკრულებით არსებული თავისი ვალდებულებები მესამე პირს.

11. ხელშეკრულების პირობების შეუსრულებლობა

11.1. ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების მთლიანად ან ნაწილობრივ შეუსრულებლობისათვის მიმწოდებელს შეიძლება დაეკისროს პირგასამტეხლო ხელშეკრულების საერთო ღირებულების ან შეუსრულებელი ნაწილის 10%-ის ოდენობით იმისდა მიხედვით მთლიანად არის ვალდებულია შეუსრულებელი თუ ნაწილობრივ;

11.2 ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების ვადის (მ.შ. გეგმა-გრაფიკით გათვალისწინებული ვადების ჩამორჩენის, ვადის გადაცილების) გადაცილებისათვის დამრღვევ მხარეს დაეკისრება პირგასამტეხლოს გადახდა, ყოველ ვადაგადაცილებულ დღეზე ხელშეკრულების ღირებულების 0.02%-ის ოდენობით.

11.3 მხარეს შეუძლია მოითხოვოს მეორე მხარის მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შეუსრულებლობით ან არაჯეროვანი შესრულებით მისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურება.

11.4. ხელშეკრულების არაჯეროვნად შესრულებისას ინსპექტირების ჯგუფის მიერ წუნის (დეფექტების) აღმოჩენის შემთხვევაში, საჯარიმო სანქციების ათვლა მოხდება ხელშეკრულების 5.6 პუნქტით განსაზღვრული ვადის გასვლის შემდეგ.

11.5. საჯარიმო სანქციების გადახდა არ ათავისუფლებს მიმწოდებელს ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებისგან.

11.6. იმ შემთხვევაში, თუ დაკისრებული პირგასამტეხლოს ჯამური თანხა გადაჭარბებს ხელშეკრულების ღირებულების 3 (სამი) პროცენტს, შემსყიდველი იტოვებს უფლებას შეწყვიტოს ხელშეკრულება.

12. ხელშეკრულების შეწყვეტა მისი პირობების შეუსრულებლობის გამო

12.1 მიმწოდებლის მიერ ხელშეკრულების პირობების შეუსრულებლობის შემთხვევაში შემსყიდველს შეუძლია მიიღოს გადაწყვეტილება ხელშეკრულების სრული ან მისი ცალკეული პირობის მოქმედების შეწყვეტის შესახებ.

12.2 ხელშეკრულების ცალკეული პირობების მოქმედების შეწყვეტა არ ათავისუფლებს მხარეებს დანარჩენი ვალდებულებების შესრულებისაგან.

12.3 ხელშეკრულების შეწყვეტა პირობების დარღვევის გამო არ ათავისუფლებს მიმწოდებელს ხელშეკრულების შეუსრულებლობისათვის გათვალისწინებული პასუხისმგებლობისაგან.

12.4 შემსყიდველს შეუძლია მიიღოს გადაწყვეტილება ხელშეკრულების შეწყვეტის შესახებ აგრეთვე:

- ა) თუ შემსყიდველისათვის ცნობილი გახდა, რომ მისგან დამოუკიდებელი მიზეზების გამო იგი ვერ უზრუნველყოფს ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას;
- ბ) მიმწოდებლის გაკოტრების შემთხვევაში;
- გ) საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში.

12.5 ამ მუხლის მე-4 პუნქტში მითითებულ შემთხვევებში შემსყიდველი ვალდებულია აუნაზღაუროს მიმწოდებელს ფაქტიურად გაწეული მომსახურების ღირებულება.

12.6 შემსყიდველი უფლებამოსილია მთლიანად ან ნაწილობრივ ცალმხრივად შეწყვიტოს ხელშეკრულება, თუკი მიმწოდებლის მხრიდან შესყიდვის ობიექტის მიწოდების ვადების დარღვევის პერიოდი აღემატება 15 (თხუთმეტი) დღეს.

13. ფორს-მაჟორი

13.1 ხელშეკრულების დამდები რომელიმე მხარის მიერ ხელშეკრულების პირობების შეუსრულებლობა არ გამოიწვევს საჯარიმო სანქციების გამოყენებას და ხელშეკრულების შესრულების გარანტიის დაუბრუნებლობას, თუ ხელშეკრულების შესრულების შეფერხება ან მისი ვალდებულებების შეუსრულებლობა არის ფორს-მაჟორული გარემოების შედეგი.

13.2 ამ მუხლის მიზნებისათვის „ფორს-მაჟორი“ ნიშნავს მხარეებისათვის გადაულახავ და მათი კონტროლისაგან დამოუკიდებელ გარემოებებს, რომლებიც არ არიან დაკავშირებული შემსყიდველისა და/ან მიმწოდებლის შეცდომებსა და დაუდევრობასთან და რომლებსაც გააჩნია წინასწარ გაუთვალისწინებელი ხასიათი. ასეთი გარემოება შეიძლება გამოწვეული იქნას ომით, სტიქიური მოვლენებით, ეპიდემიით, კარანტინით და საქონლის მიწოდებაზე ემბარგოს დაწესებით, საბიუჯეტო ასიგნებების მკვეთრი შემცირებით და სხვა.

13.3 ფორს-მაჟორული გარემოებების დადგომის შემთხვევაში ხელშეკრულების დამდებმა მხარემ, რომლისთვისაც შეუძლებელი ხდება ნაკისრი ვალდებულებების შესრულება, დაუყოვნებლივ უნდა გაუგზავნოს მეორე მხარეს წერილობითი შეტყობინება ასეთი გარემოებებისა და მათი გამომწვევი მიზეზების შესახებ. თუ შეტყობინების გამგზავნი მხარე არ მიიღებს მეორე მხარისაგან წერილობით პასუხს, იგი თავისი შეხედულებისამებრ, მიზანშეწონილობისა და შესაძლებლობისა და მიხედვით აგრძელებს ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას და ცდილობს გამონახოს ვალდებულებების შესრულების ისეთი ალტერნატიული ხერხები, რომლებიც დამოუკიდებელი იქნებოდნენ ფორს-მაჟორული გარემოებების ზეგავლენისაგან.

14. სადაო საკითხების გადაწყვეტა

14.1 შემსყიდველმა და მიმწოდებელმა ყველა ღონე უნდა იხმაროს, რათა პირდაპირი მოლაპარაკებების პროცესში შეთანხმებით მოაგვარონ ყველა უთანხმოება და დავა, წარმოქმნილი მათ შორის ხელშეკრულების ან მასთან დაკავშირებული სხვა კომპონენტის ირგვლივ.

14.2 თუ ასეთი მოლაპარაკებების დაწყებიდან 30 (ოცდაათი) დღის განმავლობაში შემსყიდველი და მიმწოდებელი ვერ შეძლებენ სადაო საკითხის შეთანხმებით მოგვარებას, ნებისმიერ მხრეს დავის გადაწყვეტის მიზნით შეუძლია დადგენილი წესის მიხედვით მიმართოს საქართველოს სასამართლოს.

15. გამოყენებული სამართალი

15.1 ხელშეკრულება დადებულია საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად და ინტერპრეტირებული იქნება საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით.

16. შეტყობინება

16.1 ნებისმიერი შეტყობინება, რომელსაც ერთი მხარე, ხელშეკრულების შესაბამისად, უგზავნის მეორე მხარეს, გაიგზავნება წერილის (მატერიალური ან ელექტრონული) სახით გზავნილის ან ელექტრონული ფოსტის საშუალებით, ხელშეკრულებაში მითითებული მეორე მხარის მისამართზე/ელ.ფოსტაზე.

16.2 შეტყობინება შედის ძალაში ადრესატის მიერ მისი მიღების დღეს, ან შეტყობინების ძალაში შესვლის დადგენილ დღეს, იმის მიხედვით, თუ ამ თარიღებიდან რომელი უფრო გვიან დგება.

17. გადასახადები და დაბეგვრა

17.1 უცხოელი მიმწოდებელი პასუხს აგებს მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული ყველა იმ გადასახადის, მოსაკრებლების და სხვა გადასახდელების გადახდაზე, რომლებიც გადასახდელია საქართველოს ფარგლებში და მის გარეთ.

17.2 ადგილობრივი მიმწოდებელი პასუხს აგებს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი გადასახადების, მოსაკრებლების და სხვა გადასახდელების გადახდაზე, თუ ხელშეკრულების პირობებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

18. ხელშეკრულების მოქმედების ვადა

18.1 წინამდებარე ხელშეკრულება ძალაშია მხარეთა მიერ ხელშეკრულების ხელის მოწერის დღიდან, 2021 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით.

19. სხვა პირობები

19.1 არც ერთ მხარეს არა აქვს უფლება გადასცეს მესამე პირს თავისი უფლებები და მოვალეობები, მეორე მხარის წერილობითი თანხმობის გარეშე.

19.2 მესამე პირთან ურთიერთობაში მხარეები მოქმედებენ თავიანთი სახელით, ხარჯებითა და რისკით.

19.3 ხელშეკრულება შედგენილია ქართულ ენაზე. ელექტრონული ფორმატით, რომლის ამონაბეჭდი არის ელექტრონული დოკუმენტის ასლი და მას ელექტრონული დოკუმენტის თანაბარი იურიდიული ძალა აქვს. ელექტრონული დოკუმენტი ინახება ხელმოწერ მხარეებთან. ხელშეკრულებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი მიმოწერა შესრულებული უნდა იყოს ქართულ ენაზე.

19.4 გამარჯვებული პრეტენდენტის მიერ წარმოდგენილი სატენდერო წინადადება და დანართები თან ერთვის ხელშეკრულებას და წარმოადგენს მის განუყოფელ ნაწილს.

19.5 წინამდებარე ხელშეკრულების ნებისმიერი ცვლილება ან დამატება ძალაშია მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ის წერილობითი ფორმით იქნება შედგენილი და ელექტრონული ფორმატით ხელმოწერილი მხარეთა მიერ.

20. მხარეთა რეკვიზიტები:

შემსყიდველი

სსიპ „საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის

დაცვის ეროვნული სააგენტო“

მის: ქ. თბილისი, თაბუკაშვილის #7

ელ.ფოსტა: info@heritagesites.ge

სახელმწიფო ხაზინა

კოდი: TRESGE22

ა/ა # GE24NB0330100200165022

სახაზინო კოდი - 707617111

ს/კოდი: 204562311

გენერალური დირექტორის მოვალეობის

შემსრულებელი

პაატა გაფრინდაშვილი

მიმწოდებელი

ააიპ „არქეოლოგია და კონსერვაცია“

მის: ქ. თბილისი, ძველი თბილისის რაიონი,

ივ. ჯავახიშვილის ქ. # 99

ტელ: +995 577 237725

ელ.ფოსტა: beso.lort@gmail.com

სს საქართველოს ბანკი

კოდი: BAGAGE22;

ა/ა # GE56BG0000000519690300

ს/კოდი: 404486784

დირექტორი

ბესიკ ლორთქიფანიძე

ხელშეკრულება დამოწმებულია მხარეთა მიერ ელექტრონული ფორმით

მარტვილის მუნიციპალიტეტის სოფელ ხუნწში მდებარე

ციხის ტერიტორიის არქეოლოგიური სამუშაოების ტექნიკური დავალება

❖ ზოგადი სახელმძღვანელო პრინციპები

საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების/ძეგლების მოვლა-პატრონობა და მათი შენარჩუნება მნიშვნელოვანია სახელმწიფოს განვითარების პროცესში. ჩასატარებელი სამუშაოებით მოხდება საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების/ძეგლების შესასწავლად და დასაცავად საჭირო ღონისძიებების განხორციელება.

❖ კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტის/ძეგლის მოკლე აღწერა

მარტვილის მუნიციპალიტეტის სოფელ ხუნწში არსებულ ციხეს, რომელსაც 2015 წლის 2 დეკემბრის #2/257 ბრძანებით მიენიჭა ძეგლის სტატუსი, მდებარეობს სოფლის ჩრდილოეთ ნაწილში, ქუჩითის გორაკზე და იკავებს დაახლოებით 6000 მ² ფართობს. ციხის გალავნები მიწის დონემდეა დანგრეული. მხოლოდ მის ჩრდილოეთ ნაწილშია შემორჩენილი გალავნების რამდენიმე ფრაგმენტი. ობიექტის ტერიტორია სახელმწიფო საკუთრებაშია.

სოფელ ხუნწის ტერიტორიაზე არსებული ციხე შეიძლება იდენტიფიცირებული იყოს როგორც ადრე შუა საუკუნეების წერილობით წყაროებში მოხსენიებული ონოგურისი. 2015- 2020 წლებში ხუნწის ციხის ტერიტორიაზე გამოვლინდა და გაიწმინა დაახლოებით 70 მ-მდე სიგრძის გალავნის ფრაგმენტები, ბორცვის ჩრდილო-დასავლეთით მდებარე კოშკის ფრაგმენტი და ბორცვის ცენტრალურ ადგილას შემადგენელ მდებარე ტაძარი და სამკაფე.

2015-2020 წლებში ჩატარებული სამუშაოების შედეგად, შეიძლება ითქვას, რომ საქმე გვაქვს საკმაოდ დიდი ზომის ციხესთან, რომელიც იმდენად სტარტეგიულ ადგილას მდებარეობს, რომ თავის დროზე საკმაოდ მნიშვნელოვან სამხედრო პუნქტს წარმოადგენდა, თუმცა დაბეჯითებით მტკიცება, რომ ის ნამდვილად VI საუკუნის ბიზანტიელი ისტორიკოსის აგათიას სქოლასტიკოსის მიერ ნახსენები ონოგურისია, ჯერჯერობით ამის პირდაპირ ნივთმტკიცება არ არსებობს, გარდა ადრე შუა საუკუნეების კერამიკული მასალისა.

მარტვილის მუნიციპალიტეტის სოფელ ხუნწში მდებარე

ციხის ტერიტორიაზე ჩასატარებელი სამუშაოები:

1. ხუნწის ციხის ბორცვის დასავლეთ ფერდის მცენარეული საფარისგან გაწმენდა და შეწამვლა. #7 თხრილის ჩრდილოეთით 11მX32მ და სამხრეთით 16მX20მ;
2. ხუნწის ციხის ბორცვის აღმოსავლეთ ფერდის მცენარეული საფარისგან გაწმენდა და შეწამვლა. 11მX14მ და 14მX45მ;
3. ხუნწის ციხის პლატოს დასავლეთ კიდეზე გასაჭრელი #10 თხრილისთვის ჰუმუსის მოხსნა, ფართობი 5მX15მX0.25მ;
4. ხუნწის ციხის პლატოს დასავლეთ კიდეზე #10 თხრილის არქეოლოგიური კვლევა ფართობი 5მX15მ (მიწის ფენის მოხსნა, კულტურული ფენისა და გამოვლენილი ნაგებობის პრეპარაცია და განათხარი მიწის გატანა 20 მ-ზე ურიკით);
5. #8 თხრილის ჩრდილო-დასავლეთით გასაფართოებლად ჰუმუსის მოხსნა, ფართობი 4მX13მX0.25მ;
6. #8 თხრილის ჩრდილო-დასავლეთით გაფართოებული მონაკვეთის არქეოლოგიური კვლევა ფართობი 4მX13მ (მიწის ფენის მოხსნა, კულტურული ფენისა და გამოვლენილი ნაგებობის პრეპარაცია და განათხარი მიწის გატანა 20 მ-ზე ურიკით);
7. #9 თხრილის სამხრეთით გასაფართოებლად ჰუმუსის მოხსნა, ფართობი 5მX10მX0.2მ;
8. #9 თხრილის სამხრეთით გაფართოებული მონაკვეთის არქეოლოგიური კვლევა ფართობი 5მX10მ (მიწის ფენის მოხსნა, კულტურული ფენისა და გამოვლენილი ნაგებობის პრეპარაცია და განათხარი მიწის გატანა 20 მ-ზე ურიკით);
9. ხუნწის ციხეზე 2015-2020 წლებში გამოვლენილი გალავნების გაწმენდა მცენარეული საფარისგან აერო-ფოტო გადაღებისთვის. საერთო სიგრძე - 70 მ;

❖ არქეოლოგიური გათხრების ჩატარების პირობები

სამუშაოების ჩატარებისას ყურადღება უნდა მიექცეს სამუშაოთა შესრულების ხარისხობრივ მაჩვენებლებს, რომელთა დაცვა სავალდებულოა კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების ფასეული ელემენტების შესანარჩუნებლად. მუშაობის პროცესში მიმწოდებელი ვალდებულია, სამუშაოები შეასრულოს სავალდებულო არქეოლოგიური სამუშაოების მეთოდების სრული დაცვით;

მიმწოდებელი ვალდებულია არქეოლოგიურ კვლევით სამუშაოებში უზრუნველყოს სტუდენტების ჩართულობა;

სამუშაოთა მიმდინარეობისას გამოვლენილი არქეოლოგიური ობიექტები და არქეოლოგიური მასალა მიმწოდებელმა სათანადოდ უნდა დაიცვას დაზიანებისგან, განადგურებისა და დაკარგვისგან, ასევე გარემო პირობებისა და სხვა არასასურველი ზემოქმედებისაგან;

თუ არქეოლოგიურ სამუშაოთა მიმდინარეობისას გამოვლინდა მაღალი მატერიალური ღირებულების მქონე ნივთი (ნივთები), ამასთანავე, მეთოდოლოგიური, კლიმატური, ტექნიკური ან სხვა პირობების გამო ვერ ხერხდება მისი (მათი) დაუყოვნებლივ ამოღება და უსაფრთხო ადგილას ტრანსპორტირება, მიმწოდებელი ვალდებულია, დაუყოვნებლივ მიმართოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამის ტერიტორიულ ორგანოს;

მოდრავი არქეოლოგიური მონაპოვარი, უნდა ჩაბარდეს უახლოეს მუზეუმ-ნაკრძალს, მუზეუმს ან სხვა შესაბამის სამეცნიერო დაწესებულებას სათანადო თანხმებულ დოკუმენტაციასთან ერთად;

არქეოლოგიური სამუშაოების მიმდინარეობისას, ახლადგამოვლენილი გარემოებ(ებ)ით გამოწვეული ცვლილებები შეთანხმებულ უნდა იქნეს შემსყიდველთან.

❖ ძირითადი პირობები

მიმწოდებელი შემსყიდველთან შეთანხმებული სამუშაოების გრაფიკის შესაბამისად, წარუდგენს მას ინფორმაციას, წერილობითი ანგარიშის სახით, გათვალისწინებული სამუშაოების მიმდინარეობის შესახებ. იგი ვალდებულია, გაითვალისწინოს შემსყიდველის შენიშვნები და წინადადებები, რაც შემდგომში საფუძვლად დაედება შესრულებული სამუშაოების ანაზღაურებას.

სამუშაოების შესრულების გრაფიკი განსაზღვრავს სამუშაოთა მიმდინარეობას და შემსყიდველისათვის ეტაპობრივად წარდგენის გეგმას.

ჩატარებული არქეოლოგიური გათხრების ანგარიშები, უნდა ჩაბარდეს ქვემოთ ჩამოთვლილი კრიტერიუმების გათვალისწინებით:

ტექსტი აკრეფილი უნდა იყოს A4 ზომის სტანდარტულ ფურცელზე;

შრიფტის სახე - Sylfaen;

ტექსტის შრიფტის ზომა - 11;

სქოლიოს შრიფტის ზომა - 10;

სტრიქონებს შორის ინტერვალი - 1,15;

ფურცლის გვერდზე ტექსტის მინდორი: მარცხნიდან - 1.5სმ, მარჯვნიდან - 1 სმ, ზემოდან - 2.5 სმ, ქვემოდან 2.5 ს.

ავტორის სახელი და გვარი დაიწეროს სათაურის ქვეშ, მარჯვენა მხარეს. ელექტრონული ფოსტის მითითებით. სურათები - ნუმერაციის მითითება ტექსტში, ფრჩხილების გამოყენებით, მაგ., (სურ.1).

საჭიროების შემთხვევაში შესაძლებელია ლიტერატურისა და შენიშვნების ჩატანა სქოლიოში.

რეზიუმე ინგლისურ ენაზე.

შესრულებული სამუშაოების ანგარიში შემსყიდველს წარედგინება - ანგარიშის ელექტრონული ვერსიის კომპაქტური დისკის (2 ეგზემპლარი), მაღალი რეზოლუციის ფოტომასალის კომპაქტური დისკისა (1 ეგზემპლარი) და მყარი ასლი ალბომის სახით (1 ეგზემპლარი).

მიმწოდებელი ვალდებულია, არქეოლოგიური სამუშაოების დაწყებამდე კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტზე დაამონტაჟოს ჩასატარებელი სამუშაოების ამსახველი საინფორმაციო ბანერი, რომელიც უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

მესაკუთრე;

შემსყიდველი;

მიმწოდებელი;

ჩასატარებელი სამუშაოს სახეობა;

❖ შემსყიდველისთვის გადასაცემი საბოლოო პროდუქცია

წარმოდგენილი პირობებისა და ვადების ფარგლებში, მიმწოდებელმა საბოლოო პროდუქციის სახით შემსყიდველს უნდა გადასცეს არქეოლოგიური კვლევის ჩატარების შედეგები, შემდეგი შემადგენლობით:

შესწავლილი ტერიტორიის, მასზე გამოვლენილი ობიექტების ფიქსაცია და მოპოვებული მასალის პირველადი დამუშავება, მათ შორის ფოტო და ვიზუალური აღწერის მასალები;

აეროფოტო გადაღება და ორთოფოტოების მომზადება;

შესწავლილი ტერიტორიის (ობიექტის) ისტორიულ-ბიბლიოგრაფიული და საარქივო კვლევის მასალები შესაბამისი წყაროების მითითებით, მასზე მოპოვებული პირველადი ინფორმაციის საარქივო მონაცემებთან მიმართების ანალიზი;

შესწავლილი ტერიტორიის ადგილმდებარეობის სიტუაციური გეგმა (მასშტაბი 1:2000 ან 1:500), GPS კოორდინატებით;

არქეოლოგიური კვლევისას გამოვლენილი ობიექტების განლაგების სქემა და ანაზომი; გამოხაზული ნახაზები (მასშტაბი 1:10 ან 1:20 ან 1:25 ან 1:50 ან 1:100) ძირითადი პარამეტრების ზომების დატანით;

შესწავლილი ტერიტორიის კვადრატებად დაყოფის სქემა;

ტექსტური აღწერილობა;

ხარჯთაღრიცხვა (მიმწოდებლის მიერ დამოწმებული ბეჭდით და ხელმოწერით).

❖ სამუშაოთა შესრულების ვადები

შესრულებული სამუშაოს ანგარიშის ჩაბარების საბოლოო ვადაა არაუგვიანეს 2021 წლის 15 სექტემბერი.

მარტვილის მუნიციპალიტეტის, სოფელ ხუნწში მდებარე ნაციხარის არქეოლოგია, ხარჯთაღრიცხვა

I. ფიზიკური სამუშაოები

#	სამუშაოების ჩამონათვალი	განზომ. ერთეული	რაოდენ.	ერთ. ფასი ლარი	სულ ღირებულ. ლარი
1	2	3	4	5	6
	არქეოლოგიური სამუშაოები				
1	ხუნწის ციხის ბორცვის დასავლეთ ფერდის მცენარეული საფარისგან გაწმენდა და შეწამვლა. №7 თხრილის ჩრდილოეთით 11მX32მ და სამხრეთით 16მX20მ	მ2	672	2	1344.00
2	ხუნწის ციხის ბორცვის აღმოსავლეთ ფერდის მცენარეული საფარისგან გაწმენდა და შეწამვლა. 11მX14მ და 14მX45მ	მ ²	784	2	1568.00
3	ხუნწის ციხის პლატოს დასავლეთ კიდეზე გასაჭრელი №10 თხრილისთვის ჰუმუსის მოხსნა, ფართობი 5მX15მX0.25მ	მ ³	18.75	15	281.25
4	ხუნწის ციხის პლატოს დასავლეთ კიდეზე #10 თხრილის არქეოლოგიური კვლევა ფართობი 5მX15მ (მიწის ფენის მოხსნა, კულტურული ფენისა და გამოვლენილი ნაგებობის პრეპარაცია და განათხარი მიწის გატანა 20 მ-ზე ურიკით)	მ ²	75	105.00	7875.00
5	№8 თხრილის ჩრდილო-დასავლეთით გასაფართოებლად ჰუმუსის მოხსნა, ფართობი 4მX13მX0.25მ	მ ³	13	15.00	195.00
	#8 თხრილის ჩრდილო-დასავლეთით გაფართოებული მონაკვეთის არქეოლოგიური კვლევა ფართობი 4მX13მ (მიწის ფენის მოხსნა, კულტურული ფენისა და გამოვლენილი ნაგებობის პრეპარაცია და განათხარი მიწის გატანა 20 მ-ზე ურიკით)	მ2	52	105.00	5460.00
	#9 თხრილის სამხრეთით გასაფართოებლად ჰუმუსის მოხსნა, ფართობი 5მX10მX0.2მ	მ3	10	15.00	150.00
	#9 თხრილის სამხრეთით გაფართოებული მონაკვეთის არქეოლოგიური კვლევა ფართობი 5მX10მ (მიწის ფენის მოხსნა, კულტურული ფენისა და გამოვლენილი ნაგებობის პრეპარაცია და განათხარი მიწის გატანა 20 მ-ზე ურიკით)	მ2	50	105.00	5250.00
	ხუნწის ციხეზე 2015-2020 წლებში გამოვლენილი გალავნების გაწმენდა მცენარეული საფარისგან აერო-ფოტო გადაღებისთვის. საერთო სიგრძე - 70 მ	მ	70	45.00	3150.00
	ჯამი I				25273.3

II. კვლევითი სამუშაოები

	დასახელება	სულ ღირებულება, ლარი
1	შესწავლილი ტერიტორიის, მასზე გამოვლენილი ობიექტების ფიქსაცია და მოპოვებული მასალის პირველადი დამუშავება, მათ შორის ფოტო და ვიზუალური აღწერის მასალები	2000.00
	აეროფოტო გადაღება და ორთოფოტოების მომზადება	2000.00

2	შესწავლილი ტერიტორიის (ობიექტის) ისტორიულ_ბიბლიოგრაფიული და საარქივო კვლევის მასალები შესაბამისი წყაროების მითითებით, მასზე მოპოვებული პირველადი ინფორმაციის საარქივო მონაცემებთან მიმართების ანალიზი	250.00
3	შესწავლილი ტერიტორიის ადგილმდებარეობის სიტუაციური გეგმა (მასშტაბი 1:2000 ან 1:500), GPS კოორდინატებით	500.00
4	არქეოლოგიური კვლევისას გამოვლენილი ობიექტების განლაგების სქემა და ანაზომი	600.00
5	გამოხაზული ნახაზები (მასშტაბი 1:10 ან 1:20 ან 1:25 ან 1:50 ან 1:100) ძირითადი პარამეტრების ზომების დატანით	500.00
6	შესწავლილი ტერიტორიის კვადრატებად დაყოფის სქემა	600.00
7	ტექსტური აღწერილობა	300.00
	ჯამი II	6750.0

	სულ პირდაპირი ხარჯები (ჯამი I+ჯამი II)		32023
	ზედნადები ხარჯები არაუმეტეს 10%	10%	3202
	ჯამი II		35226
	მოგება არაუმეტეს 8%	8%	2818
	ჯამი		38044
	დღგ 18%	0%	0
	სულ		38044

არქეოლოგიური გათხრები ხუნწის ციხეზე
2021

სამუშაოთა ჩატარების ორგანიზების პროექტი
და ჩატარების კალენდარული გრაფიკი

თბილისი 2021

- **არქეოლოგიური ობიექტის ზუსტი დასახელება:**

ხუნწის ნაციხარი (“ნაჯიხუ”);

- **ძეგლის ზუსტი მდებარეობა:**

მარტვილის მუნიციპალიტეტის, სოფ. ხუნწი, ქუჩითის გორაკზე, მდ.

ცხენისწყლის მარჯვენა სანაპირო, მარტვილი-ხონის დამაკავშირებელი სამანქანო გზის მე-8 კმ-ზე.

- **ძეგლის მოკლე აღწერა**

მარტვილის მუნიციპალიტეტის, სოფ. ხუნწი, მდ. ცხენისწყლის მარჯვენა სანაპიროზე, მარტვილი-ხონი-ქუთაისის დამაკავშირებელი სამანქანო გზის მე-8 კმ-ზე მდებარეობს. აქ, სოფლის ჩრდილოეთ ნაწილში, ქუჩითის გორაკზე, რომელიც ადგილობრივთა თქმით უნაგირა მთის შემადგენელი ნაწილია, ხუნწის ნაციხარი (“ნაჯიხუ”) მდებარეობს. ის მოიკავებს დაახ. 6000 მ² ფართობს. ციხის გალავნები მიწის დონეზეა დანგრეული. მხოლოდ მის ჩრდილოეთ ნაწილშია შემორჩენილი გალავნების რამდენიმე ფრაგმენტი. ობიექტის ტერიტორია სახელმწიფო საკუთრებაშია. ციხის ტერიტორიაზე იდგა მობილური ოპერატორის სადგური და ანძა, რომლის მშენებლობისაც მიწის მოჭრის დროს გამოჩნდა ნაგებობის ნაშთები (სავარაუდოდ კოშკი), ასევე ადამიანის ძვლების და კერამიკული ჭურჭლის ფრაგმენტები, რომელიც ამჟამად ხუნწის საჯარო სკოლაში ინახება. აღნიშნული ანძა ამჟამად აღებულია.

ძეგლის არქეოლოგიური კვლევა მიმდინარეობს 2015 წლიდან დღემდე. ამ დროის განმავლობაში გამოვლინდა და გაიწმინდა მის ცენტრალურ ადგილას მდებარე ტაძარი, ჩრილო-დასავლეთი კოშკი და ჩრდილო-აღმოსავლეთი გალავნების დაახლოებით 30 მ-იანი მონაკვეთი. გამოვლენილი კერამიკული მასალა ძირითადად წარმოდგენს დიდი ზომის ჭურჭლის ფრაგმენტებსა და სამშენებლო კერამიკას. აგრეთვე გაიწმინდა და გამოვლინდა სავარაუდოდ გვიან შუა საუკუნეებში სამეურნეო ტერასის მოსაწყობი ქვის ყორე.

ისტორიული მიმოხილვა

VI საუკუნის ბიზანტიელი ისტორიკოსი აგათია სქოლასტიკოსი ერთ-ერთი იმათგანია, ვინც აღვნიშნავს 542 წელს ბიზანტიასა და სასანიანთა ირანს შორის დასავლეთ საქართველოში დაწყებული საომარი ოპერაციები. ეს დაპირისპირება 20 წელზე მეტხანს გაგრძელდა და ის საისტორიო ტრადიციაში `დიდ ომიანობად ეგრისში`

მოიხსენიება. ამ ომის დროს აგათია რამდენჯერმე იხსენიებს ონოგურისის ციხეს, რომელსაც ძალიან დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ როგორც ბიზანტიელები, ასევე ირანელები. ამ პუნქტის ლოკალიზაციას აგათიას ნაშრომის თარგმანისთანავე შეეცადა ს. ყაუხჩიშვილი (გეორგიკა, III, 1936, გვ. 59-62, შენიშვნა 1). მან ამ ციხის სახელი დააკავშირა მარტვილისა და ხონის რაიონების საზღვარზე მდებარე უნაგირა მთასთან. ს. ყაუხჩიშვილმა ყურადღება მიაქცია აგათიას ცნობას, რომლის მიხედვით ჩანს, რომ 554 წლისთვის სპარსელებს ლაზეთი უჭირავთ ცხენისწყლამდე, ხოლო ბიზანტიელები გამაგრებულან ცხენისწყლის დასავლეთით (გეორგიკა, III, გვ. 38-41, შენიშვნა 2). მისი აზრით, ეს ციხე უნდა მდგარიყო აღმოსავლეთ და დასავლეთ ლაზეთის საზღვარზე, არქეოპოლისისა და ქუთაისს შუა და იცავდა დედაქალაქს ციხეგოჯ-არქეოპოლისს. ასევე ს. ყაუხჩიშვილმა ონოგურისი გააიგივა VI საუკუნის ბიზანტიელი მემკვიდრის პროკოპი კესარიელის უქიმერიონის ციხესთან. შემდგომშიც გამოითქვა არაერთი მოსაზრება ონოგურისის იდენტიფიკაციის თაობაზე. ნ. ბერძენიშვილიც ამ ციხის სახელწოდებას უნაგირა მთასთან აკავშირებდა. ის მას სოფ. ბანძის და ნოქალაქევის მიდამოებში ეძებდა. ნ. ბერძენიშვილი მიუთითებდა, რომ ბანძასთან ახლოს მდებარე სოფ. ონოლიას 'ონოგურისთან' დაკავშირება მაცდუნებელი იყო (ნ. ბერძენიშვილი, საქართველოს ისტორიის საკითხები, VIII, 1975, გვ. 463-465). თუმცა ამ დაკავშირებას ხელს უშლის ის გარემოება, რომ ონოლია ვაკეზე მდებარეობს და აქ არც რაიმე ნაციხარის მსგავსია აღმოჩენილი. ნოქალაქევის ექსპედიციამ XX ს-ის 80-იან წლებში არქეოლოგიური სამუშაოები აწარმოა მარტვილის რაიონში მდებარე აბედათის ციხეზე და სამეცნიერო ლიტერატურაში დაფიქსირდა ვარაუდი, რომ სწორედ ეს ციხე უნდა იყოს ონოგურისი (პ. ზაქარაია, თ. კაპანაძე, ციხეგოჯი-არქეოპოლისი-ნოქალაქევი. ხუროთმოძღვრება, 1991, გვ. 127-137; ვ. ლეჟინაძე, ნოქალაქევი-არქეოპოლისი, III, 1993, გვ. 209-222). ამ საკითხს უკანასკნელად შეეხო ა. ფაილოძე (ა. ფაილოძე, მატიაზე ხონისა, ნაწილი მეორე, 2003, გვ. 27-32). აგათია სქოლასტიკოსის თხზულების მიხედვით მან შეისწავლა ონოგურისის გეოგრაფიული მდებარეობა და გამოთქვა მოსაზრება, რომ აბედათი არ შეიძლება ონოგურისი ყოფილიყო, რადგან საკმაოდაა დაშორებული ქუთაისს. ასევე მიაქცია ყურადღება, რომ უნაგირას ქედი იმერეთის საზღვართან, სოფ. მათხოჯის პირდაპირ, ცხენისწყლის გაღმა სოფ. ზედა ხუნწის გორაკიდან იწყება. ამ გორაკს კი ადგილობრივები ნაჯიხუს ანუ 'ნაციხარს' უწოდებენ. ა. ფაილოძემ მოინახულა ამ გორაკზე შემორჩენილი ნაგებობების ნაშთები და დაასკვნა, რომ ონოგურისი სწორედ ხუნწში უნდა ვეძებოთ. 2014 წლის არქეოლოგიური კამპანიის დროს, ქართულ-ინგლისური ექსპედიციის რამდენიმე წევრმა მოინახულა ზემო ხუნწის გორაკი. მართლაც, ამ გორაკზე შემორჩენილია სხვადასხვა ნაგებობების ნაშთები. ამ ნაშთების ფუნქციის გარკვევა (სავარაუდოდ ციხე უნდა იყოს), მისი დათარიღება და იყო თუ არა ხუნწში მდებარე ციხე-სიმაგრე ონოგურისი, მხოლოდ მომავალი კვლევის შედეგად იქნება შესაძლებელი. ჩვენი მხრივ გვინდა დავამატოთ, რომ მოსაზრებას ონოგურისის

და ხუნწის იგივეობის შესახებ გარდა ზემოთ მოტანილი არგუმენტებისა, ასევე თითქოს მხარს უჭერს ის ფაქტიც, რომ ამ სოფელში, იმავე გორაკის ძირში გადის მდინარე ნოდელა, რომლის სახელწოდება ასევე შეიძლება ონოგურისთან დავაკავშიროთ.

- **ხუნწის ციხის ტერიტორიაზე ჩატარდება შემდეგი სამუშაოები:**

1. ხუნწის ციხის ბორცვის დასავლეთ ფერდის მცენარეული საფარისგან გაწმენდა და შეწამვლა. #7 თხრილის ჩრდილოეთით 110X32მ და სამხრეთით 160X20მ;
2. ხუნწის ციხის ბორცვის აღმოსავლეთ ფერდის მცენარეული საფარისგან გაწმენდა და შეწამვლა. 110X14მ და 140X45მ;
3. ხუნწის ციხის პლატოს დასავლეთ კიდეზე გასაჭრელი #10 თხრილისთვის ჰუმუსის მოხსნა, ფართობი 50X150X0.25მ;
4. ხუნწის ციხის პლატოს დასავლეთ კიდეზე #10 თხრილის არქეოლოგიური კვლევა ფართობი 50X15მ (მიწის ფენის მოხსნა, კულტურული ფენისა და გამოვლენილი ნაგებობის პრეპარაცია და განათხარი მიწის გატანა 20 მ-ზე ურიკით);
5. #8 თხრილის ჩრდილო-დასავლეთით გასაფართოებლად ჰუმუსის მოხსნა, ფართობი 40X130X0.25მ;
6. #8 თხრილის ჩრდილო-დასავლეთით გაფართოებული მონაკვეთის არქეოლოგიური კვლევა ფართობი 40X13მ (მიწის ფენის მოხსნა, კულტურული ფენისა და გამოვლენილი ნაგებობის პრეპარაცია და განათხარი მიწის გატანა 20 მ-ზე ურიკით);
7. #9 თხრილის სამხრეთით გასაფართოებლად ჰუმუსის მოხსნა, ფართობი 50X100X0.2მ;
8. #9 თხრილის სამხრეთით გაფართოებული მონაკვეთის არქეოლოგიური კვლევა ფართობი 50X10მ (მიწის ფენის მოხსნა, კულტურული ფენისა და გამოვლენილი ნაგებობის პრეპარაცია და განათხარი მიწის გატანა 20 მ-ზე ურიკით);
9. ხუნწის ციხეზე 2015-2020 წლებში გამოვლენილი გალავნების გაწმენდა მცენარეული საფარისგან აერო-ფოტო გადაღებისთვის. საერთო სიგრძე - 70 მ;
10. ტექნიკური დავალებით განსაზღვრული სამუშაოების შესრულების ანგარიშის მომზადება.

- **არქეოლოგიური გათხრების მეთოდика:**

არქეოლოგიური სამუშაოები ჩატარდება დასავლეთ ევროპაში არსებული სტანდარტებისა და მეთოდის დახმარებით. კერძოდ, ბრიტანეთში აპრობირებული მეთოდის გამოყენებით. აღნიშნული მეთოდика გულისხმობს გამოვლენილი არქეოლოგიური ფენებისა და არტეფაქტების ცალკეული კონტექსტების პრინციპით

რეგისტრაციას და სტარტიგრაფიული თარგის შემუშავებას. ასევე, გათხრების პროცესის აღსანუსხად გამოყენებული იქნება საველე სარეგისტრაციო ბლანკები და დღიურები. მუშაობა იწარმოებს პრეპარაციის პრინციპით, მცირე ზომის წერაქვების, ქაფებისა და ფუნჯების გამოყენებით. თითოეული ფენისა და მნიშვნელოვანი არტეფაქტის მდებარეობა განისაზღვრება თხრილებში არსებული კვადრატული ბადით. სიმაღლეები დადგინდება ნიველირის გამოყენებით.

- **არქეოლოგიური სამუშაოების პროექტი:**

- **დაგეგმვა:**

სამუშაოების წარმოება დაგეგმილია ორშაბათი-შაბათის გრაფიკით 6:30 სთ-დან 14 სთ-მდე; 17 სთ-დან 18 სთ-მდე მოპოვებული მასალის პირველადი დამუშავება. კვირა დასვენების პერიოდია.

- **ვადები:**

არქეოლოგიური გათხრები ხუნწის ციხის ტერიტორიაზე გაგრძელდება 25 კალენდარული დღე; მასალის პირველადი კამერალური დამუშავება და ანგარიშის მომზადება - 7 კალენდარული დღე.

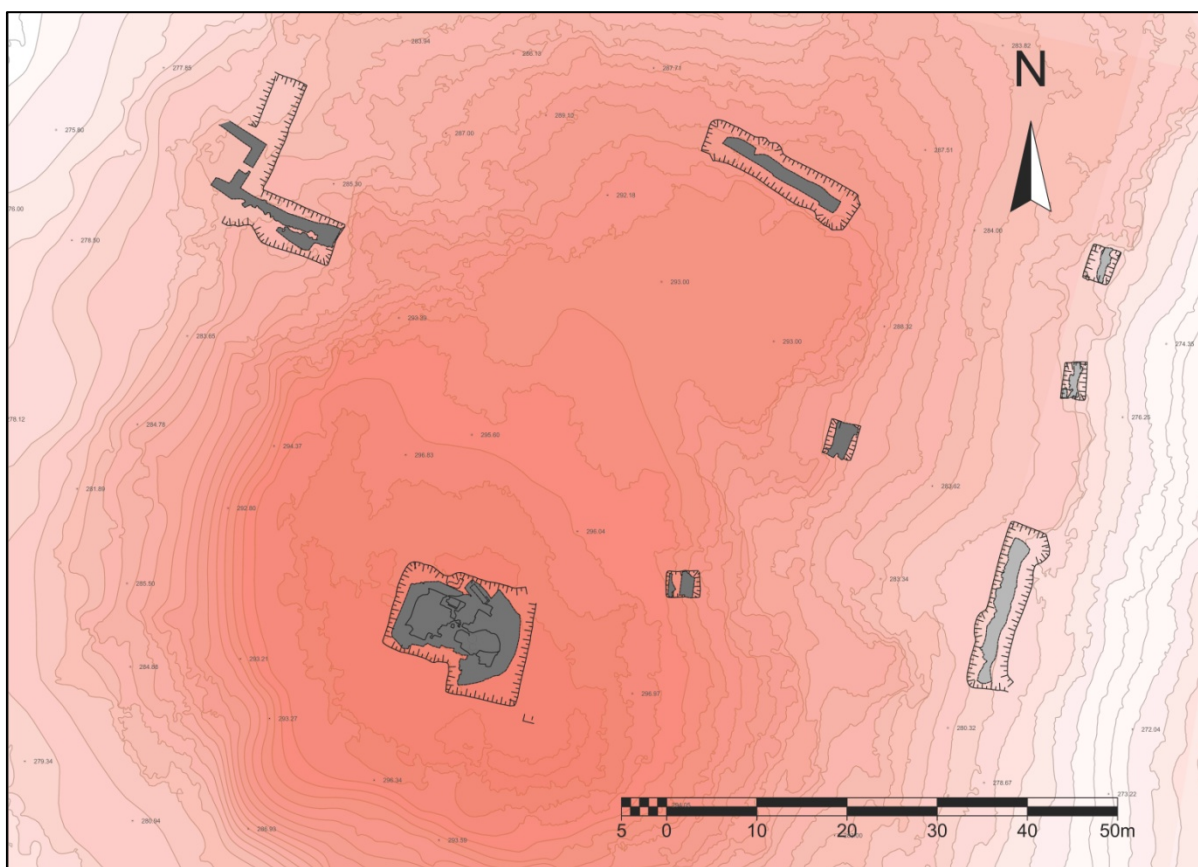
- **კალენდარული გრაფიკი:**

1-2 დღე - მგზავრობა და დაბინავება, გასათხრელი თხრილების ტერიტორიის მომზადება (ადგილების მონიშვნა და გაწმენდა მცენარეული საფარისაგან) არქეოლოგიური სამუშაოებისთვის;

3-25 დღე - არქეოლოგიური სამუშაოები

26-35 დღე - მასალის კამერალური დამუშავება, ანგარიშის მომზადება და სააგენტოში ჩაბარება.

ილუსტრაციები

1. ხუნწის ციხის ტოპო-გეგმა

2. ქუქითის გორის საერთო ხედი ჩრდილო-აღმოსავლეთიდან

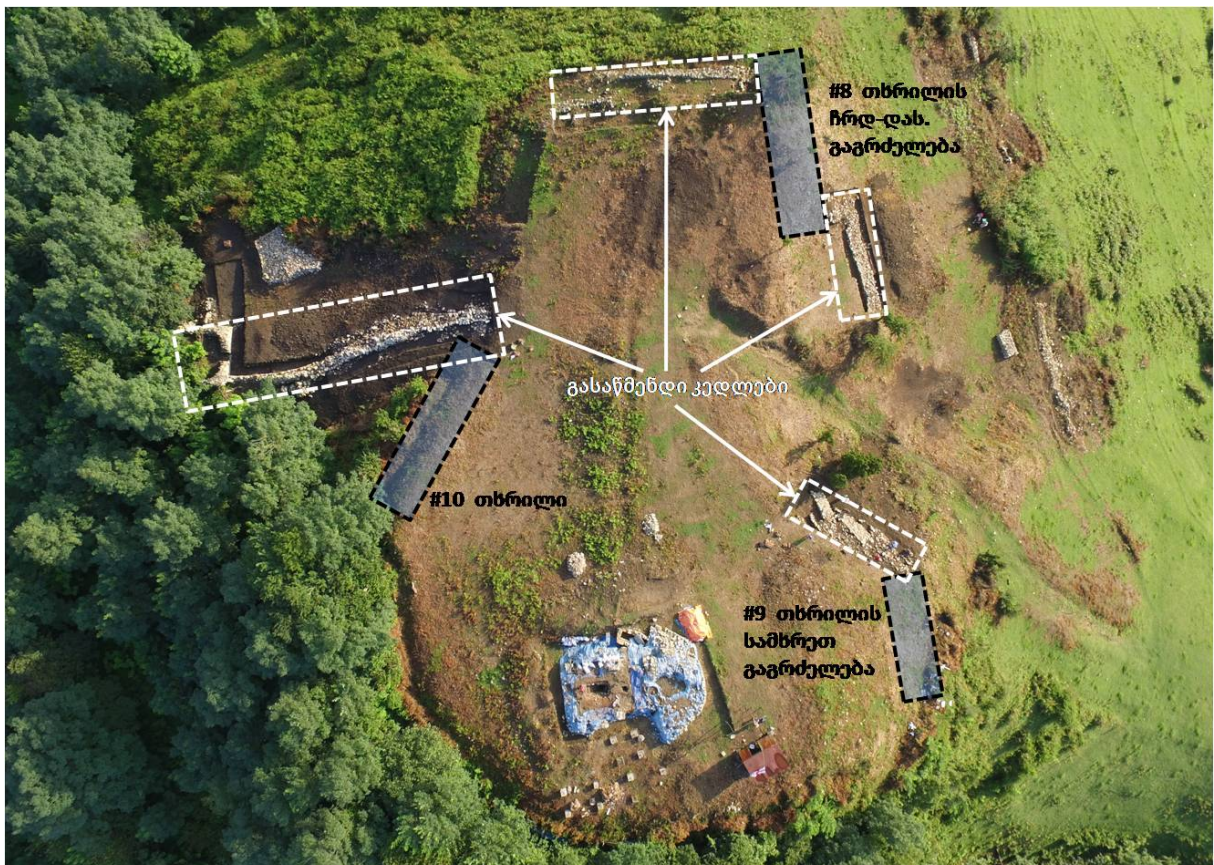
3. N 7 თხრილის აერო-ფოტო კოშკის, გალავნისა და გაწმენდილი ყორის ჩვენებით

4. N 8 თხრილში გაწმენდილი გალავნის აერო-ფოტო

5. N9 თხრილში გამოვლენილი გალავნების აერო-ფოტო

6. ხუნწის ციხის აერო-ფოტო, 2021 წელს გასაწმენდი და გასათხრელი უბნების ჩვენებით